

DÜŞÜN VE SANAT DERGİSİ



4/94

Dr. Vakıf ÖZKUL
Veysel GÜLTAŞ
Nuri ONAT

Mete ALPSAR
Mehmet ORHAN
Kirkor YETEROĞLU

Osman Sulhi AKSU
H. Cüneyt ÖZKUL
İsmail BEYDEMİR

İ. Cengiz YÜCEL
Rüştü ASYALI

ÖDENMEYEN DERGİ BAĞIŞLARI (31-3-1994)

7) Aysel Gençosmanoğlu	: 200.000.-TL	104) Beyhan Bilir	: 200.000.-TL
17) Mehmet Taşbaşı	: 140.000.-TL	105) Macit Yaşar	: 240.000.-TL
18) Ahmet Can Çevik	: 240.000.-TL	106) Lokman Akkaya	: 300.000.-TL
20) Nihat Yandımata	: 240.000.-TL	107) Ahmet Gencer	: 240.000.-TL
25) Alaattin Serttaş	: 300.000.-TL	117) Erdoğan Uyanık	: 240.000.-TL
26) Selami Taşbaşı	: 40.000.-TL	119) A. Faik Ağın	: 240.000.-TL
29) Abdullah Taşbaşı	: 240.000.-TL	120) Haluk Soylu	: 300.000.-TL
38) Zeki İkinci	: 30.000.-TL	123) Mehmet Çelenk	: 300.000.-TL
42) Mehmet Çuhacı	: 200.000.-TL	124) Ekrem Özer	: 240.000.-TL
51) Mehmet Özan	: 200.000.-TL	130) Alaattin Yazıcı	: 240.000.-TL
59) Kasım Gündüz	: 240.000.-TL	131) Hüseyin Selçuk	: 240.000.-TL
60) Mahmut Yalçın	: 140.000.-TL	133) Doğan Adıgüzel	: 300.000.-TL
63) Mustafa Taşbaşı	: 40.000.-TL	137) Osman Güleç	: 40.000.-TL
64) Hakan Yandımata	: 310.000.-TL	139) Lütfi Çınar	: 40.000.-TL
65) Fehmi Yazgın	: 200.000.-TL	140) Tuğrul Çelikel	: 40.000.-TL
66) Osman Can Yılmaz	: 200.000.-TL	141) Lütfi Uzunoğlu	: 180.000.-TL
72) Dr. Muammer Karakaş	: 300.000.-TL	143) Mustafa Özdem	: 240.000.-TL
74) Hayrettin Kent	: 300.000.-TL	146) Mehmet Özmen	: 250.000.-TL
84) Şeref Bedri Erdem	: 240.000.-TL	147) Hüseyin Numan Bilir	: 300.000.-TL
90) Şafak Arcan	: 250.000.-TL	149) Zabite Kaya	: 300.000.-TL
93) TÛTAV	: 240.000.-TL	151) Ayhan Özer	: 300.000.-TL
96) Vildan Savaşer	: 100.000.-TL	157) Nuran Alpaslan	: 300.000.-TL
97) Ercan Karaoğlu	: 300.000.-TL	158) M. Sabit Aydın	: 300.000.-TL
100) Levent Güder	: 320.000.-TL		

DUYURU

Ödenmeyen dergi bağışları ödeninceye kadar dergimizde yayımlanacaktır. Buna özen gösterilmesi ve 1994 YILI

**DERGİ BAĞIŞLARININ 300.000.-TL.
OLARAK GÖNDERİLMESİ DUYURULUR.**

AĞIN

ağın

**DÜŞÜN ve SANAT
DERGİSİ MUHABİRLERİ**

İsmail BEYDEMİR : Ağın
Gürol KORKMAZ : Malatya
İ. Cengiz YÜCEL : İzmir
H. Cüneyt ÖZKUL : Ankara
Rahmi SERTTAŞ : Elazığ

DÜŞÜNME VE DEĞERLENDİRME

Yıllardır süregelen Atatürkçülük ve Laiklik tartışmaları yaklaşık iki ay önce Hasan Mezarıcı'nın demeçleri ile gün geçtikçe büyüyerek güncelleşti. Özellikle de 1980'den sonra sözde Atatürkçülerin eliyle, şeriat düzeni isteyenlere devlet olanakları sağlandı, hala da sağlanıyor.

Mezarıcı yurtiçi ve yurtdışı provokasyonlar sonucumu yoksa içrel dürtü ve düşünceleri sonucumu bu noktaya geldi, onu kesin bilemiyoruz. Yalnız Psikiyatrist olarak gördüğümüz ve değerlendirdiğimiz birşey varsa, Mezarıcı'nın Zübeyde hanım ve Atatürk için sarfettiği sözler ve ileri sürdüğü savlar Mezarıcı'nın, bilinç altının aynası gibi işlevlik kazanıyor. Bir insanın annesini terkedip, milletvekili lojmanlarında yaşarken, İzmir'in gecekondu-larında yaşam savaşı veren bir kadından haberdar olmaması, hiç il-gilenmemesi, bilinç altındaki dürtünün karşıya yansıtılması (Pro-jeksiyon) olarak değerlendirilmelidir.

Bu tartışmalar televizyon ekranlarında ve basında yansımalarını yaparken, yüzde doksandokuzu müslüman olan ülkemizin halkından gerekli ve yeterli tepkiyi görmüştür. Hiçbir baskı ve zorlamasız, bir milyona yakın insanın bir hafta içinde Anıtkabri ziyaret etmesi şeriat özlemcilerine verilen şamar nite-liğindeki yanıtıdır.

Başbakan Çiller'in eksik çağrısı sonucu Taksim mitingine yüzbinlerce insanın katılımı da bu toplumun verdiği ikinci bir yanıtıdır. Bu tepkiler halkımız ve demokratik kitle örgütleri tarafından hala sürdürülmekte iken BÜYÜK MİLLET MECLİSİNİ OLUŞTURAN MİLLET VEKİLLERİMİZE, SİYASAL PARTİLERİMİZE ve HÜKÜMETİMİZE düşen bir görev yok mudur diye, düşünmeden kendimizi alamadık. Ve ilk olarak aklımıza gelenleri, sağır sultan'ın duyacağı bir şekilde sıralamadan yapamadık:

1) 12 Eylül generallerinin Anayasa ile Orta Öğretime koyduğu zorunlu din dersleri, birincil olarak Anayasa'dan çıkarılmalıdır.

2) Türkiye'de 450 normal lise var. 800 imam Hatip okulu var, bu okullarda da 350.000 öğrenci okuyor. 104.000. nide kız öğrenci. Ayrıca 500.000 mezun var. Kız teknik okullarının top-lam sayısı 730 orta ve lise düzeyinde bu okullarda okuyan öğrenci sayısı 90.500 Erkek teknik okullarının sayısı ise 685. Bu okul-larda da 306.000 öğrenci okuyor.

(Devamı 27. sayfada)

Sahibi
AĞIN Kültür ve Dayanışma Derneği
Adına

Dr. VÂKIF ÖZKUL

*

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
MUAMMER NİKSARLI

*

Yazı Kurulu

Nihat ASYALI

Dr.Vâkif ÖZKUL

Nihat İSPİR

Rüştü ASYALI

Muammer NİKSARLI

Münir CERİT

Yılmaz ONAY

Zafer GENÇAYDIN

Pervir BİLİR

*

Teknik Yönetmen

Taner BERİKMAN

*

Yazışma Adresi

Necatibey Cad.Uysal Apt. No: 20/16

Tel: 230 11 54 06430-ANKARA

*

PTT 101843 NOLU

Çek Hesabı

*

Gönderilen yazılar yayınlansın
yayınlansın iade edilmez ve telif
ücreti ödenmez

Bu dergide yayınlanan yazılardaki
fikirlere yazarlarına aittir.

*

DERGİMİZ AYDA BİR ÇIKAR

Yıl: 4 Sayı: 32

NİSAN-1994

Dizgi: Mes-pa Dizgi - 230 84 71

Baskı: Alp Mat.San.Ltd.Şti - 231 33 81

*

Kapak: T.B.M.Meclisinin açılışı

YERYÜZÜ (*)

Tut
Bir sevdanın ucundan
O saat
Akdeniz olursun

Avuçla
Sonsuzlukta
Uzayıp giden göğü
Maviyle dolsun için

Akıt
Gözyaşını geceye
Fırlat yüreğini boşluğa
Hüznün isyanıyla buluşsun

Söyle
Şafak söylencelerinin
Ateşiyle yalazlanan
En güzel türkünü söyle

Anlat
Çocukların katledildiğini
Utansın zeytin dalı
Barışa kessin yeryüzü

VEYSEL GÜLTAŞ
17/12/1993 Alaşehir

(*) Dergimizin değerli ve sevgili yazarlarından Veysel Gültaş Manisa'nın Salihli ilçesinde yayınlanan "SALİHLİ ŞİİR İKİNDİLERİ, XXI, İZ KİŞ 94 genç şairler " dergisinde yayınlanan yukarıdaki şiiri ile DIONYSOS ŞİİR ÖDÜLÜ'nü almıştır. Bu başarısından dolayı kendisini yürekten kutluyoruz.

AĞIN

Düzeltilme: 2/94 Sayılı dergimizin 5. sayfasında yayımlanan Veysel Gültaş'ın "BEN ÖZGÜRLÜĞÜN ADIYIM" adlı şiirinin 3. kıtasının 4. satırı "Yalnız değildir ülkem şairleri" şeklinde olacaktır. Düzeltiriz..

İslamda ' yapışık kardeşler ' : Din ve devlet

İlhan ARSEL

Laik sözcüğünü Anayasadan çıkarıp şeriat devleti kurulması engelini aşmak isteyen demogoglar, kendilerinden biraz daha cahil yığınları karşlarına alıp Batı ülkeleri anayasalarının birçoğunda 'laiklik' ilkesinin yer olmadığını, hatta bazılarında din ve devletin iç içe bulunduğunu ileri sürerler. İngiltere, Norveç örneklerini verirler. Batı'nın fikirsel ve demokratik gelişmesinden habersiz oldukları halde yalan verilere dayanarak ahkâm yürütürler. 'Hümanist' eğilimlerin İtalya'da , daha 14. yüzyılda başlayıp 'Renaissance' ile birlikte insana özgü tüm sorunların 'uhrevi'yönden değil fakat 'akılcı' yönden çözüme bağlandığını, 1789 Fransız İhtilali ile birlikte din engelini aşıp aklın Tanrı ve Tanrı'nın 'Akıl' yerine konarak akılcılığın zaferinin sağlandığını, bunun sonucu olarak kişi ve toplum yaşamlarının 'Tanrı Kitabı'na! göre değil fakat 'akıl verilerine göre ayarlandığını ve şu durumda Batı ülkeleri anayasalarının bazılarında belli bir dinin 'devlet dini' şeklinde gösterilmesinin sembolik olup 'özgürlükçü', 'eşitlikçi', 'sosyal', vs. demokrasiye ters düşen bir yönü .bulunmadığını bilmezler. Yine bilmezler ki, Batı ülkelerinin din anlayışı ve bu anlayışa dayalı 'Kilisel'- 'Ruhanili' sistem,

esasen laiklik ilkesine dayalı olup 'Sezar'ın hakkını Sezar'a İsa'nın hakkını İsa'ya' şeklindeki dinsel zihniyete oturur. Yani bu ülkelerde dinin bizatihi kendisi 'din' ile 'devleti' birbirinden ayrı iki kuruluş saymış ve böylece toplumu demokrasinin çeşitli uygulamalarıyla baş başa bırakmıştır. Bu iki kuruluş (her ne kadar karanlık çağ döneminde birbirlerine destek olmakla beraber) çoğu zaman birbirlerine rakip şekilde iş görmüşler ve bu rekabetten kişi özgürlüklerinin güvenceye bağlanması sonucu doğmuştur. Buna bir de akılcılığın kesin olarak yerleşmesi ve din etkisinin devlet yönetiminden ve özellikle eğitim sisteminden silinmesi olayı eklenince Batı dünyası selamete çıkmıştır.

Ve işte bütün bunlardan habersiz bizim 'bilgiçler' laiklik ilkesini anayasamızdan çıkarıp yerine 'Devletin dini İslamdır' şeklinde bir hüküm koyarak şeriat devleti hazırlığına girişmekle her kötü gidişe, her musibete çözüm bulunacağı iddiasındadırlar. Bilmezlikten geldikleri şudur ki şeriatın bizatihi kendisi, demokrasinin hiçbir şekline yatkın değildir. Çünkü bir kere şeriat din ile devleti iki ayrı kuruluş olarak değil fakat aksine birbirinin içinde erimiş şeyler gibi görür ve kişi/toplum

yaşamlarını akılcılığa ve insan yapısı kanunlara göre değil fakat sadece 'gökten inme' verilere göre düzenler. İslam dünyası bunu değişmez bir gelenek edinmiştir. **Uyun al-Ekber** adlı yapıtında **İbn-i Kuteybe** Acem hükümdarlarından birinin: '**Din bir temeldir ki devlet onun üzerine bina olunmuştur**' şeklinde ki sözlerine yer vererek din ile devleti '**Yapışık erkek kardeşler**' olarak tanımlar ve bunların ayrılması halinde dinin de devletin de yaşamayacağını anlatır. **İbn-i Kuteybe**'den altı yüzyıl sonra **İbn-i Teymiye** aynı görüşü benimseyerek '**İktidarı kullanmak demek dinsel bir görevi yerine getirmek demektir**' derdi. Bu zihniyet, İslami devlet anlayışında, Tanrı'dan geldiği sanılan hükümlerin '**anayasal**' bir nitelik taşıması nedeninden doğmuştur.

Bu hükümler dünyevi ve uhrevi yaşamların her yönünü kapsar; medeni hukuk, borçlar hukuku, ticaret hukuku, ceza hukuku, kamu hukuku, devletler hukuku vs.. gibi hukukun her dalı için kaynak işini görür. Egemenliğin kaynağı ve niteliği; iktidara baş eğmenin gereği; İslamdan gayri bir inanca bağlı olanların kaderi; evlilik, boşanma, miras vb.. gibi sorunlar ve daha doğrusu dünyevi yaşamların her noktası, ana esaslarıyla orada belli edilmiştir. Öylesine ki Kuran'da, örneğin En'am Süresi'nde '**Kitap'da biz hiçbir şeyi eksik bırakmadık**' (K.6:38) ya da Hüd Süresi'nde '**Her şey Kitab'da apaçık tespit edilmiştir**' (K. 11:6; ayrıca bkz. Yusuf Süresi 111 vb...) diye yazılıdır.

Öte yandan şeriat devletinde kişi iradesinin,

halk/millet egemenliğinin, üstünlüğü gibi bir şey yoktur. Sadece '**Tanrı ve peygamber emirleri**' diye kabul edilen verilerin üstünlüğü ve mutlak geçerliliği vardır. Bu itibarla iktidar organları (velev ki seçimle gelmiş olsunlar) kuran emirlerine ters düşücü ya da bunları değiştirici yasalar koyamazlar. Örneğin '**Miras paylaşımında kadın ve erkek eşitlik üzere pay alırlar**' diye kanun geçiremezler, çünkü Kuran da kadının, erkeğe oranla, yarı pay alacağına dair emir vardır. Yine bunun gibi: '**Kocanın kadını dövme hakkı yoktur**' diye kanun yapamazlar. çünkü Kuran'da bu hak erkeğe tanınmıştır. Yine aynı şekilde; '**Herkes dinini seçmekte özgürdür; dilerse müşrik ya da dinsiz olur**' diye yasa geçiremezler çünkü Kuran'da '**İslamdan gayri bir dine yönelenler sapıktırlar**' yada '**Müşrikleri nerede bulursanız öldürün**' diye bir emir vardır. Örnekleri sayısız dek çoğaltmak mümkün. Ne yazık ki şeriatın haberli olanımız pek az olduğu için şeriatçı, meydana boş bulmuş olarak yalanlar siyasetini kolaylıkla sürdürmekte, örneğin '**Dinde zorlama yoktur**' kandırmalarıyla bizleri '**felaket**' eşiğine çekmektedirler.

Şeriat devleti günün birinde başımıza çöreklenir mi? Bilinmez. Muhtemelen '**zinde güçler**' buna bir süre fırsat vermeyeceklerdir. Fakat kazara çöreklenecek olursa, işte o zaman şeriat düzenli bir rejimde yaşamının nasıl bir cehennem azabı olduğunu fark edecek ve kurtulabilmek için yeni bir **Atatürk** mucizesi beklemenin ne kadar geç olduğunu öğreneceğizdir.

DUA EDEN SARAYBOSNA'LI ÇOCUKLAR

Bugün
Bir gazetede
Gördüm resimlerini
Dördü de kız
Elleri havada
Babaları cephede diye
Şarkı söylüyorlar birlikte
" Tanrım sen babamı koru "

.....
Yetiş tanrım !
Sevgi ağacın mı kurudu yoksa ?

VEYSEL GÜLTAŞ
21.02.1994 / Alaşehir

ÖĞRETMEN ABDULLAH LÜTFİ BEY

IV

Nuri ONAT

Genç Abdullah, Harput'tan da umudu kesince Diyarbakir'e gitmek ister. Çünkü, orada da bir rüşdiye açıldığı duymuştur. Ninesinden getirttiği 30 kuruşu cebine koyarak yola çıkar. Ergani'de bir handa yattıktan sonra, sabah erkenden Diyarbakir yollarına düşer. Sabahın alacakaranlığında, cebindeki bir meciddiyeyi, bir bakır kuruş sanarak hancıya uzatır. Geri kalan on kuruş da bir arkadaşısı borç alarak almış ve ödeyememiştir. On parasız olarak yola koyulur. Parasızlıktan ötürü 15-20 gün tanıdıklarda konuk olur. İşittiği okulun anaokulu olduğunu anlayınca, "Nerdesin nineciğim!" diyerek köyüne döner. Mevsim, ekin biçme zamanıdır.

Abdullah Lütfi, çiftçiliği hiç sevmez. Bu konuda şöyle yakını: "Çiftçilik yapmak için eğitilmemiştım. Vaktimi, 'nasara, yensuru' ile geçirdiğim için bu işi ninemle kardeşime bırakmıştım. Bu işi yapan ninemle kardeşime su bile götürmezdim. Ninem, bu durumundan gücenmişti. Harman işi biter bitmez dayılarımın yanına gittim. O yıl, tahıl boldu. Çokça ürün elde ettik. Ürünün bir bölümünü

satarak bir çift öküzle bir de eşek aldık. Artık tam bir çiftçi olmuştum. Komşuların ısrarı üzerine evlendim de. Yaşayışım düzenli gidiyordu. Buna çiftçilikten başka bir şey denmez ya."

Abdullah Lütfi'nin köyde kalıp çiftçilik yapacağına kendisinden başka herkes inanmıştı. Çünkü öküz ve eşek almıştı. Yeteri kadar ekeneği de vardı. Üstelik evlenmişti de. Hangi güç onu köyden koparabilirdi... Ama, hiç de öyle olmadı. On yedi yaşındaki bu genç, ne köye sığabilirdi, ne de basma kalıp yöntemlerin sınırları içinde kalabilirdi. "Henüz yeni olan eşimin ve komşuların görüşlerine kulak asmayarak, hemen İstanbul'a gitmeyi kararlaştırdım. Çünkü, öğrenme tutkum yeniden beni dürtmeye başlamıştı." diyor. Abdullah.

İstanbul'da kendisine yardımcı olacak kimsesi yoktu. Bu nedenle, tutku haline gelen öğrenme amacına gene ulaşamayacaktı. Arapkirli Kamil Paşanın, Yusuf İzzettin Efendinin yardımlarını diledi. Padişaha da bir dilekçe verdi. Ama, bu dilekçenin yerine ulaşmasını

bir türlü başaramadı. Kamil ile Yusuf İzzettin Efendiden de olumlu bir sonuç çıkmadı. Çaldığı kapıların hepsi yüzünne kapanıyordu.

Burada, zihinlere takılması olası bir konuya değinmek gerekecektir. Abdullah Lütfi Bey, bütün yolculuklarını yaya yapmıştır. Yaya olarak dört kez İstanbul'a gitmiştir. Her gidişinde de kara yolunu izlemiştir. Şunu da bilelim ki o, herkesin bir ayda gittiği yere 10-15 gidebilirdi. Zayıf yapılı olmasına karşın, uzun süre ve çok çabuk yürüdüğünü bilmeyen yoktur. Kaldı ki o, ömrü boyunca yorula-cağını değil, öğreneceğini düşünmüştür.

Abdullah Lütfi, İstanbul'a giderken umutludur. Çünkü orada tanıdıkları vardır. Onların yardımlarını saylayabileceğini düşünmekte ve ummaktadır. Ne var ki, beklediğini bulamaz. Parasızdır, geçim sıkıntısı çekmektedir. Sonunda bir basım evine mürettep olarak girer. Bir buçuk yıl çalışır orada. Bu işte sarmamıştır, onu. Refia sultanın vekil harcı olan bir yakınından aldığı borç para ile gene sıla yolunu tutar. 19. yüzyılda, Sümbülzade Tuhfe-i Vehbi adlı kitabıyla Fransızca dersleri vermektedir. Bir bu kitabı, bir de Gülistan'ı alarak yollara düşer. Daha o yaşta Fransızcaya öğrenme merakı uyanmıştır.

Evleneli iki yıl olmuştur. Eşi, kendisine çok bağlıdır. Kendisi de eşini sevmektedir. Ne var ki öğrenme tutkusunu yenememektedir. Gene, kendisini dinleyelim. "Köyde bir yıl kaldıktan sonra, öğrenim isteğim gene beni dürtüklemeye başladı. Parasızdım, İstanbul'da borçlandığım için, babamdan kalma bir tarlayı satmak zorunda kaldım.

Yakındaki Keban Rüşdiyesine giderek orada okumaya başladım. Gülistan ve hesaptan ders alıyordum. Öğretmen beni vekil bırakarak Elazığ'a gitti. Bir iki ay kadar kaldı."

Abdullah Lütfi'nin bu sözleri dikkat çekicidir. Çünkü, okumak için gittiği okulda öğretmenlik yapmaya başlamıştır. Yavaş yavaş köyünde, çevrede aranım kişi olmuştur. "Büyük dinlencede köyüme geldim. komşularım bana, köyde imamlık yapmamı önerdiler. Köyün hem imamı hem de öğretmeni olacaktım. Yılda yirmibeş kile buğday ile imamlığı, çocuk başına elli kuruş ile de öğretmenliği kabul ettim. Verilecek buğday ile para, o zamana göre bir yıl geçimimi sağlayacak miktardaydı. Keban rüşdiyesindeki öğretmen de izinden dönmüştü. İşte, bağımsız olarak köyümde ders vermeye başladım. Tarih, 1874'tü. O zaman, bir öğretmenin başarı durumu, 4 ya da altı ayda Kur'an-ı Kerim ezberletmesiyle ölçülürdü. Ne yazık ki, altı ay içinde başarılı olan dokuz çocuk için 4,5 liraya karşılık, ancak yirmibeş kuruş alabildim. Bir de kuzu verdiler. Böylece de aramız açıldı. Buğday hakkımı almayı beklemeden bir bahane uydurarak yeniden İstanbul yoluna düştüm. Böylece öğretim hevesim, coşkum da zedelenmiş oldu." diyor.

Hakkının verilmemesi, bitmeyen çileler, gene İstanbul yolculuğu...

Bu yolculuk, Ramazan ayında yapılmaktadır. çok yorucu bir yolculuktan sonra, İstanbul'a varır. Sultan Ahmet Medresesi hocalarından birine başvurur. Pazarlığa girerler. Kendisinden yiyecek gideri

alınmayacaktır. Cerden (Medreselilerin yiyecek ve para toplamak için köylere dağılıp kısa süreli imamlık yapmaları) topladığı parayı olduğu gibi Hocaya verecektir. Yalnız medresenin bir odasında kalacak, bunun içinde kendisinden ücret alınmayacaktır. "Molla Cami okutan bu hocanın derslerine başladım. Bir süre sonra Lapseki yöresinde cerre çıktım. Kazancım, ancak yol parasını karşıladığından hocaya bir şey veremedim. Böylece onun da güvenini yitirdiğimden, öğrenciliği bırakıp yeniden mürettepliğe başladım. Oldukça ustalık kazanmıştım bu işte. Ne var ki, elimin ağırlığından bu işi de yapamayacağımı anlayarak köyüme döndüm. Yollarda çektiğim sıkıntıları söyleyerek üzüntünüzü tazelemek istemem."

Abdullah Lütfi'nin yaşam öyküsü ve öğrenme tutkusu ile ilgili bu aktarmaların uzatıldığı ileri sürülebilir. Ama, biz, gene de sürdüreceğimiz bu serüvenleri. Çünkü, onun kişiliği ve öğrenme tutkusu bu serüvenlerde dövüle dövüle oluşmuştur. Ülkücülüğünün eylemci yönü, halk adamlığının içeriği, savaşçılığı, bu serüvenlerin oluşturduğu ortamlarda filizlenmiştir. Aldığı erdemlilik, ödülünün kökeninde de, bu serüvenlerin oluşturduğu anısal kişilik bulunmaktadır.

"Köyüme vardığım zaman harman işleriyle uğraşılıyordu. Köylülerim, bir yıl önce ki hakkımı vermek üzere yeniden imamlık yapmamı önerdiler. Ama, gene sözlerinde durmadılar. Bu nedenle işimi bırakıp yakındaki bir alevi köyünde, elli kuruş aylıkla zengin bir ailenin 3-4 çocuğunu okutmayı kabul ettim. İlk hesap dersi okutmam

burada başlamıştır. Marta değin sürdürdüm bu işi. Marttan sonra gene köyüme döndüm, imamlığa başladım, daha doğrusu öğretmenliğe başladım. O yılın ürünü toplanmıştı. Gene hakkımı alamayınca, o alevi köyüne döndüm. Burada öğretmenlik yaparken Arapkir ileri gelenlerinden Alayizade Mehmet Efendi ile tanıştım. Bu kişi, kendilerine giderek teravih namazı kıldırmanı önerdi. Hizmet gördükçe ve hizmetin derecesi anlaşıldıkça, aylık artırılması alışkanlığında olmadığımından, bu konuda bir şey kararlaştırmadan bayrama değin bu adamın evinde kaldım. Benden çok memnundular.

"Yıl, 1875'tir. Osmanlı Sırp Savaşı sona ermek üzeredir. Halkın, savaşa gönüllü olarak katılmasını duyan Abdullah, "Ah ben de İstanbul'da olsaydım, gönüllü giderdim." diye yakınmaktadır. Gene köydedir ve işsizdir. Üçüncü kez İstanbul'a gitmeyi kararlaştırmıştır; yola koyulur. Sırp Savaşı bitmiştir. Ama, şimdi de Rusya ile savaşa girme (1877-1878 Rus Savaşı) olasılığı vardır. Birkaç ay sonra gerçekten de savaş başlar. Gene Abdullah Lütfi'nin notuna başvurulum: "Önceleri birkaç kez başvurduğum halde başaramadığım gönüllü asker olma isteğim, gene beni başvuruya zorladı. Gönüllü taburlardan birine girerek Varna yönüne gittim. Oradaki savaşta taburumuz bozuldu. Ben de savuşarak bir köyde imamlığa başladım. Kasım ayındaydık. Köy, 15-20 evliydi. Bu köyde 15-20 çocuğu bir araya getirerek öğretmenliğe başladım. Durumum iyiydi. Hakkımı da veriyorlardı.

Abdullah Lütfi Bey, görüldüğü gibi,

imam olarak gittiği her köyde, bir süre sonra hemen öğretmenliğe başlıyor. Bu onun hem tutkusu, hem de bir sürü çocuğun sokaklarda aylak aylak dolaşmalarına göz yumamaya-çağını gösterir. Böylece, ancak boş kaldığı zamanlarda imamlık, yapmış öğretmenliği hep birinci sıraya almıştır.

Çocuklara Kur'an-ı Kerimi hatmettirdikten sonra, 500 kuruş aylıkla Aşar katipliğine geçiyor, Abdullah Lütfi Bey. O zamanın anlıyışına göre, okuldaki işini bitirmiştir. O sırada, o dolaylardaki Osmanlı egemenliği sona ermiştir. Yönetim de Rusların eline geçmiştir. Artık oralarda barınması olanaksızdır. Katiplik ücretinin bir bölümünü almadan oradan da ayrılmak zorunda kalmıştır.

Ne yokluk, ne savaş, ne de bozgun Abdullah Lütfi Beyi yıldırabilmiştir. Hele öğrenme tutkusunu asla söndürememiştir, bu gibi olaylar. Gene yollara düşmekte, gene birçok kapı çalmaktadır. "Elimdeki paranın bir bölümünü köye göndererek ipotekteki tarlamı kurtardım. Ama, bu kez gene parasız kaldım. Öğrenim isteğim durmadan beni zorluyordu. Hem geçimimi sağlamak, hem de öğrenimimi ilerletmek için herhangi bir rüşdiye mektebi hademeliğini tek çare olarak gördüm." diyor.

Abdullah Lütfi'nin öğrenme tutkusu, kendisini okul hademeliğine razı olmaya itmiştir. Ama, bu hademelik, başka hademeliğe benzemez. Oraya girecek, hem öğretmenlerden, hem öğrencilerden birçok şey öğrenecektir.

Onun için, önemli olan, işin türü değil, bir şeyler öğrenmektir, yapabilmektir. Bu bir şeyler öğrenmek, onun için çok yararlıdır.

Mantıksal yorumları, sezileri, bileşim ve çözümleme gücü, bu öğrendiklerinden çok şey çıkarma yeteneğindedir. Hemen Maarif Nezaretine başvurur. Ne var ki, bu isteğinde sonuçsuz kalır. Yeniden imamlığı denemek için İstanbul'dan İzmit yöresine geçer. Göynük yakınlarındaki bir köyde imamlığa başlar. Köy, beş altı köyün ortasındadır. Bu nedenle, komşu köyler de o köye namaz kılmaya gelirler. Ama, köy, bataklık bir yerde bulunduğundan, kısa bir süre sonra Abdullah Lütfi sıtmaya yakalanır. Orada da dikiş tutturamayarak, 25 günün sonunda Ankara yolunu tutar. Yolda eşkiyaya soyulur. Bu durumdan çok üzüldüğü anlaşılmaktadır. Anısında şöyle der: "Ben, yolda soyulmayıp üzerimdeki gömlekleri ve kitapları elden çıkarmasaydım, mutlu bir sıla yapacaktım."

Bu soyguna çok üzülen Abdullah Lütfi, köye boş dönmemenin yollarını aramaktan da geri kalmaz. "Yazık ki, yitiklerim beni sarstı ve şaşırttı. Yitiklerimin giderilmesi için, Hakimhan'a geldiğimde, Kozdere Köyüne uğrayarak, Baltabaşı Yasin Ağa adındaki köylünün çocuklarını okutma yazarlığına girdim." diyor.

Abdullah Lütfi, benzeri az bulunur özöğrenimli (otodidakt, kendi kendini yetiştiren) kişilerden biridir. Kendisini yetiştirmek için, eline geçen her fırsattan bilinçli olarak yararlanabilmiştir. Bakınız, ne diyor şu sözleriyle: "Osmanlı ordularının bozulmasından Berlin anlaşmasına değin geçen bütün olayları Evrak-ı Havadis'te izlediğimden, düşüncelerimi anlatabilme yeteneği kazandım. Elime geçen her yazıyı okuyor-

dum."

Abdullah Lütfi, yaşı ilerlediği , çoluk çocuğa karıştığı için, şura senin, bura benim diye gezmekten bıkmıştır artık. Bu arada mesleğini de seçmiştir. "Öğretmen olmuştum. O zaman üç kız iki erkek çocuğum vardı. Bunlardan büyük kızımı, hocamın (Mehmet Efendi) oğlu ile evlendirdim. Kızlarımı ilkokul derecesinde okutmuştum. Büyük oğlum, Mardin ve Elazığ rüşdiyelerinden diploma alacak derecede yetiştirmiştim. Ne yazık ki, bu oğlum kısa süre sonra ölmüştü. Küçük kızım ise, daha okuyup yazma çağına gelmeden yaşama gözlerini yummuştu."

Öğrenme ile öğretmeyi bu derecede başarabilen insan az bulur. Hem de o olanaksızlıklar içinde. O dönemde iki kızını da öğretmenlik mesleğine kazandırmıştır. "Hocamın oğluna verdiğim büyük kızım, Ağın'da kız çocuklarını okutuyordu. Damadım, Ağın Rüşdiyesi birinci öğretmeni iken 1910 tarihinde ölen Yusuf Razi Bey, de erkek çocukları okutuyordu. Her ikisi de az bir ücret karşılığında görev yapıyorlardı. Yıl 1894-95'tir. Böylece Ağın'daki kız çocuklarında okuma yazma isteği uyandırılmıştır. Her gezisinde Ağın'a da uğrayan Elazığ Valisi Enis Paşa, damadım Yusuf Razi'nin sınıfına girmişti. Burası bir ahır sekisiydi. Vali, öğrencileri yoklamış, memnun olmalı ki, "Oh, biraz rahatladım." diyerek çocuklara da para vererek ödüllendirmiştir. "İşte Ağın'da yerleşen bilim yuvasının temeli böyle atılmıştır." diyor, Abdullah Lütfi Bey.

Türkiye'de öğretim yöntemlerinin geçersizliğini biliyordu, Abdullah Lütfi Bey.

Fransızca öğrenmek istemesinin nedeni de bu idi. Sakallıydı, ince bir sarık takardı. Ama bir papazdan ders almayı hiç de sakıncalı görmemişti, o dönemde. Elbette ki bu davranışını yerler vardı. Kafir olduğunu söyleyenlerin sayısı da az değildi. "Tahtasız" yakıştırmasının bir nedeni de bu idi. Öyle ya hem sarık sarar, sakal bırakırsın, namaz kılar, oruç tutarsın, ondan sonra da bir papazdan ders alırsın. Yalnız bu mu kusurları ? Hayır, bunlar değil. İşi gücü yobazlarla, bağnazlarla ve zorbalarla uğraşmak. Bu uğursuz çekinceyi göze alır. Özgürlük için canını vermeye hazırdır. Gözünü budaktan sakınmaz. Böylesine "Tahtasız" denmez de ne denir ?..

Abdullah Lütfi, bütün didinmelerine karşın, öğrenme tutkusunu doyuracak bir eğitim kurumuna girememiştir. Ama, kendisini yetiştirerek öğretmenlik yetkisini almıştır. Bununla ilgili belge, 5.XI.1302 (1886) gün ve 95 sayılıdır. O kadar çok yer değiştirmiştir ki, bu belgenin hangi milli eğitim müdürlüğü arşivinde olduğu belli değildir. Yalnız kendi notları arasında tarih ve numara vermektedir. Aslında bu yeterlilik belgesini kendisine vermezlerdi.

Abdullah Lütfi'deki öğrenme çabasının iki yanlı olduğunu görüyoruz. Bir yandan öğrenirken, bir yandan da öğretirken. Öğretirken en uygun yöntemi arıyor. O, bu konudaki çabalarında hiç bir engel tanımamaktadır. Bedensel ve zihinsel yorgunluğolduğu zaman bile mesafe ve zaman kavramlarını hiçe saymaktadır. Bir görevin yükümlülüğü altına girince, hep böyle düşünür. Ona göre zaman ve mesafe, olumlu sonucu doğurdıkları süre birer değerdir.

Öğrenme dürtüsünün çok ağır bastığı zamanlarda, çevresinin, her şeyi unutarak hemen işe koyulur. Damadı Yusuf Razi Beye yazdığı mektupta şöyle demektedir:

"Gözüm Nuru,

Bu posta gelen mektubunu aldım. Pertek için tel çektığıme pişman oldum. Bilmem ne zaman boşalmış, ne zaman Nezarete yazılmış da, Nezaretçe de öğretmen atanmış. Doğrusu haberinize doğru gözüyle bakamıyorum. Her ne ise, sağlık olsun. Belki yakında Ağın'da açılır. Bekleyelim.

Üç ay önce pul getirtmişim, uygun zaman bulamadığım için, dilekçe vermeyi geciktiriyorum. Açıklamada güçlük çektiğim kimi felsefi konuların da bu gecikmede etkili olması doğaldır. Fakat Ağın, ergeç açılır, inan bana? Şimdilik sabırlı ol. Bu kez yazdığın mektubu yarım okudum. Mehmet'e (torunu Mehmet Necip Bey) verdim. Götürdü, bir daha getirmedi. Onlara ayrı mektup yaz."

Görüldüğü gibi Abdullah Lütfi Bey, anlaşılmasında güçlük çektiği felsefi konulara daldığı zaman, günlerce, haftalarca kendini konuya vererek, konsantre olmak için, hiç bir şeyi görmemektedir. O kadar ki damadının gönderdiği mektubu bile ancak yarısına kadar okuyabilmektedir. Pek yakındaki Pertek, Ağın ve Elazığ'daki boş öğrekenliklerle bile ilgilenmemektedir. Damadının da böyle davranmasını istemektedir. Öğrenme tutkusunun böylesi çok sık görülen olaylardan değildir. Tırnak içine aldığımız mektubun tümü değildir. Bu mektubun yalnız konu ile ilgili olan bölümünü aldık. Şunu da ekleyelim ki, mektubun tarihi, 1322'dir, yani

16.IV.1906'dır.

Abdullah Lütfi, gezici kitaplık, ya da ayaklı kütüphane durumunda değildi. Her okuduğunu hemen kabullenen kişi de olmalı. O, her konuya eleştirel bir yaklaşımla eğilmiştir. Bunun kanıtı, eğitim ve öğretim alanında olduğu gibi, dünya görüşünde de gerçeği en yakından izlemiştir.

1911-1912 yılları, Nakşibendi tarikatının en yaygın olduğu dönemdir. Doğu Anadolu Nakşibendi tarikatının başı Elazığ'da oturmaktadır. Ağın yöresine sık sık gelmektedir. Bu gelişlerde toplantılar düzenlenip telkinlerde bulunmaktadır. Abdullah Lütfi, bir kez bu toplantılardan birinde bulunmuştu. Ne var ki, bu toplantılardan birine katılış ilk ve son olmuştur. Birkaç soru sorduktan sonra oradan ayrılır, Abdullah Lütfi. Bir daha da oralarda görünmez. Onun amacı, Nakşibendiliye girmek değil, o tarikatın niteliğini, iç yüzünü anlamaktır. Anlamıştır da, hem de çok iyi anlamıştır.

O durumları ve çevreden edindiği izlenimlerini, eski bir öğrencisi olan ve Cemal Paşanın emir subaylarından Ağın'lı Mehmet Kemal'e yazar. Bu mektubu elde edemememiz doğal. Çünkü, mülazim-i evvel (üstegmen) Mehmet Kemal, gözünü budaktan sakınmayan bir ittihatçıdır. Damat Şerif Paşayı vurmak için gittiği Paris'te öldürülmüştür. Böylece mektubun ne olduğu bilinmemektedir. Ancak, Mehmet Kemal'in hocasına yazdığı karaşık mektuptan, Abdullah Lütfi Beyin neler anlattığı, izlenimlerinin neler olduğu sezilmektedir.

Cemal Paşanın emir subayı Mehmet

Kemal, 12.IX.1908 günü mektubun bir yerinde şöyle diyor: "Ağın'daki durum beni çok üzdü. Sizin gibi saçını, sakalını vatanın yükselmesi için ağartan bir Osmanlının telkinlerinin bile etkilemediği donmuşbeyinleri..."

Abdullah Lütfi Bey, Nakşibendi toplantılarında öğrenilecek bir şey olmadığını anlamıştır. O, hoşgörülü bir dindardır. İslamda rahipler sınıfının bulunmadığını, bulunamayacağını bile düşünmektedir. Tarikat toplantılarında ne öğrenilecek bir şey, ne de öğretilen kimse vardı. Oralar da saf, temiz vatandaşların beyinleri yıkanmaktadır yalnızca. Beyinleri yıkanan bu vatandaşlar, dünyadan, yaşamdan kopararak karanlıklara itilmektedir. Oysa Abdullah Lütfi Bey, yalnız öteki dünyanın değil, bu dünyasında adamdır...

Gene Mehmet Kemal'in mektubuna dönelim. "Hürriyet kahramanı Enver Beyin, Hürriyetin ilanından önce ve gezilerine başladıktan sonra, vatandaşlarına gönderdiği mektubu kardeşi Nuri Bey, bir anı olarak bana gönderdi. Ben de Manastır'a geri gönderilmek üzere size gönderiyorum. Belki o yörenin ölmüş olanına yaşam ilacı gibi gelir de ayırlar. Eğer Osmanlı ülkesinde bütün insanlar onları örnek alsalar dervişlik ve şeyhliklerinin ve ikiyüzlülüklerinin oluşturduğu tutarsız görüşlerini Rusların, İngilizlerin ve daha ötekilerin sırmalı ve yaldızlı şapkalarının gölgesine sığınmaktan başka çıkar yol bulamazlardı.

Abdullah Lütfi Bey, öğrenme tutkusunun yaygınlaşmasını, ulusal nitelik kazanmasını istemektedir. Ne var ki, ülkeye yayılmış tekke ve zaviyelerin bu işi engelledikleri görülmektedir. Mehmet Kemal'i üzen

şey de, hocasının mektubunda bu konuya değinmiş olmasıdır.

Bir otodidakt olan Abdullah Lütfi Bey, geniş kültürü ve matematik becerisiyle de ün kazanmıştır. Torunu, emekli öğretmen Sadettin Soylu, bu konuda şöyle demektedir. "Dedem, zihinsel hesapta o derece ileri gitmişti ki, birinci ve ikinci dereceden bir denkleme, birkaç dakika içinde ve kalem kağıt kullanmadan çözerdi. "Bunu söyleyen bir matematik öğretmenidir.

Kimi insanlar, bildiklerini hep kendileri için saklarlar. Kimileri de, bildiklerini başkalarına aktarmayı severler. Birinci kümedekiler "bencillikle", ikinci kümedekiler de "özgecilikle" nitelenebilir. Abdullah Lütfi Bey, ikinci kümeye girmektedir. Çünkü, öğrendiğini hemen başkasına aktarır. Bunun da üstün düzeydeki eğitimciliğine dayanarak yapar. Bu savı, birkaç örnekle kanıtlamaya çalışalım. Hiç bir eğitim kurumuna girmeyen iki kızını da yetiştirmiş, öğretmen yapmıştır. İki kızının öğretmenlikleri de, zamanın milli eğitim örgütlerince onanmıştır. Hemen de işe başlatılmışlardır.

Büyük kızı Fatma, Ağın İnas (kızlar, kadınlar) Mektebinde muallimedir. Orada bir süre çalıştıktan sonra, çocuklarının çokluğu dolayısıyla bırakmak zorunda kalmıştır. Küçük kızı Seniha ise, Siirt İnas Mektebi Müdürlüğüne atanmıştır. Sonra Çemişgezek'e atanan Seniha, buradan emekli olmuştur.

Görüldüğü gibi Abdullah Lütfi Bey, yalnız kendisini değil, yakınlarını, çevresini de eğiten bir kişidir. Böylece, yeteneklilere ülke için yararlı olma olanakları aramıştır.

Abdullah Lütfi, Pertek İlkokulunda

başöğretmandir. Açık göz, cin gibi bir de odacısı vardır. Bu odacı, sık sık başöğretmene başvurarak birşeyler öğrenmek ister. Böyle fırsatları kaçırmı hocamız ? Genç ve yetenekli odacısını koruyuculuğuna alır. Onu özel olarak eğitir ve yetiştirir. Bu okul odacısı kısa sürede yeterlilik belgesi alarak öğretmen olur. Bu odacıyı, çok uzun olmayan bir zamandan sonra ilköğretim müfettişi olarak görmüştük. Daha sonra, birkaç ilde milli eğitim müdürlüğü yaptıktan sonra, emekliye ayrılıp köşesine çekilmiştir.

Abdullah Lütfi Bey, eğitim konusunda bir otorite olarak yetiştirmişti kendikendini Öğretmen okulu mezunları onun yanında yetersiz kalmışlardır. Bu yetersizlik onların kusuru değildir. Son zamanlara değin eğitim düzenimizde ağır basan teolojik görüşün verdiği meyvalardı bu yetersizlikler. Abdullah Lütfi Bey, o görüşü, o eğitim anlayışını çoktan gerilerde bırakmıştı. Eğitim alanında bir otorite olmasının bir nedeni de, hiç kuşku yok ki, bu özel durumuyla ilgilidir.

Cumhuriyetten birkaç yıl sonraydı. Derlenip toparlanmak için Milli Eğitim Bakanlığı, okullaşma yönünde hızlı adımlar atıyordu. Ne var ki açtığı, açacağı okullar için öğretmen bulmada sıkıntı çekiyordu. Açıkları kapatmak için yetiştirme kursları açmak zorunda kalıyordu. Yazın, büyük dinlencede açılan yetiştirme kurslarına, Rüşdiye ve İdadi çıkışlılardan başka ilkokul bitirenler de alınıyordu.

Kursları başarı ile bitirenler, bir ölçüde okulların kapalı kalmasını önüyorlardı. Bunların içinde çok başarılı olanlar da çıkmıştır. Abdullah Lütfi Bey, bir süre de bu kursları izlemiştir. Ne var ki, umduğunu bulamadığı için, kısa bir süre sonra, bu kursları izlemek-

ten vazgeçmiştir. O, yenilik göremediği yeri benimsemeyen bir kişilik yapısındaydı. Bu nedenle ki, son soluğuna değin ülkede nelerin olup bittiğini anlama çabasıındaydı. Ölüm döşeğinin umutsuz günlerinde bile, çevresinde olup bitenleri izlemekten geri kalmamıştır. O, öğrenmek için yaratılmıştı, öğrenerek ölecekti. Yazgı çizgisinin sonunun böyle noktalanması gerikyordu.

Felsefe konusundaki güçlüklerin çözümü için sık sık Dr. Abdullah Cevdet ve yazar Celal Nuri'ye başvurduğu bilinmekteydi. Bu başvuruları, mektuplaşma ile de olmaktadır. Ama, o, mektuplara gelen yanıtların kendisini doyurmadığı zamanlar olmuştur. Böyle zamanlarda da hemen İstanbul yolunu tutmuştur. Böylece genel kültürünün olgunlaşp genişlemesinde bu yazarlarının etkili oldukları anlaşılmaktadır.

Abdullah Lütfi Bey, mantık, felsefe, ahlak bilgilerini eğitime, yaşama indirmek için, durmadan çalışmıştır. Başka bir deyişle, o bilgilerin kuramsal yönden değil de kurgusal açılan okutulmasına önem verilmiştir. Kişiliğinin hamurunu hiç kuşku yok ki, bu gerçekçi görüş mayalamıştır.

Bir toplumda, özellikle geri kalmış, birçok olanaktan yoksun toplumlarda kendikendini yetiştirerek doruklaşanların sayısı azdır. Bir toplumda doruklaşmayı gerçekleştiren nitelikleri kaba çizgileriyle şöyle sıralayabiliriz:

- 1- Gerçeğe yönelik sürekli izleyicilik,
- 2- Olayları, davranışları doğru değerlendirme yeteneği,
- 3- Zeka bölümü yüksekliği,
- 4- Yılgınlığa düşmeme çabası,

- 5- Özgeci tutum ve davranış geliştirme özelliği,
- 6- Ulusları ya da toplumları etkileyen dünya görüşlerinin gerçek yönleriyle tanıma gücü, toplumsal yaklaşımı destekleyen yöntemlerle sıkı sıkıya bağlı kalmak,
- 7- Zamanı iyi değerlendirme,
- 8- Hoşgörüyü elden bırakmamak,
- 9- Kendini yeterli görmeme, her yeniliğe açık olma alışkanlığı,
- 10- Bunların hepsinin oluşturduğu güvenilir bir kişilik.

Bu niteliklerin hepsi de kişinin gelişim eğrisini doğru orantılı olarak etkiler. Ama, kendini yeterli görmeme ileri görüşlülüğü büsbütün önemlidir. Çünkü, kendini yeterli gören kişi, geri geri gitmese bile, olduğu yerde saymakta, olduğu yerde kalmaktadır. İşte Abdullah Lütfi Bey, bu çıkmaz sokağa hiç girmemiştir. Değişen bir dünyada yerinde saymamıştır. Öğrenme tutkusu, bu yenileşmede de en birinci etken olmuştur.

Kişileri değerlendirme durumunda olan kişi, açığını kapatmak için, ya zorlama yolunu seçer ya da öznel baskı altına girebilir. Böyle bir değerlendirme, özellikle sevilen sayılan, beğenilip tutulan kişiler için söz konusudur. Elbette ki bu, gerçeğe uygun bir davranmış değildir. Üstelik yanıltıcı ve sakıncalıdır da.

Konu Abdullah Lütfi olunca sıkıntıya düşülür mü hiç ? Çünkü, yukarıda sayılan niteliklerin tümü var Abdullah Lütfi Beyde. Hem de bolca, örnek olacak biçimde, cömertçe var. Keşke Abdullah Lütfi'lerin sayısı, binlerce olsaydı...

Cumhuriyet döneminden önceki bilgi edinme yolu, tümünden skolastiğe dayanıyordu. Skolastiğin yöntemi tümünden gelimlidir. Öğrenme yöntemi ise tasım(kıyas) dı. Skolastik anlayışta ne gözlem, ne de incelemeye yer vardır. Dönemin büyük yetkisi (otoritesi) ne demişse, o söz geçerlidir. Örneğin ünlülerden biri, koyunda ya da eşekte şu kadar diş vardır, derse o öyle kabul edilirdi. Kimse çıkıp da, "Böyle deniyor ama, hele bir de biz sayalım." demezdi ya da diyemezdi. Böyle bir öneri, hem o ünlü kişiye, hem de bilime saygısızlık sayılırdı. Aristo mantığına dayanan, bin yılı aşkın süre, ortaçağ boyunca en saygın öğrenme yöntemi sayılan bu görüş iki bininci yılına girememiştir. Çünkü, Batı ülkelerini etkileyen " Rönesans", bu görüşü de silip süpürmeye başlamıştır. Ne var ki, Osmanlı ülkesi, Medresesi, Şeyhülislamlığı ve öteki kurumlarıyla destekliyordu o mantığı, o felsefeyi.

Peki ama nasıl olmuş da Abdullah Lütfi, bu skolastik barbarının elinden yakasını kurtabilmiştir? Bu sorunun da yanıtı şu olabilir: "Abdullah Lütfi, duran toplumların değil, değişen, gelişen toplumların izleyicisiydi. Jan Jak Ruso 'yu, Pestalozzi'yi tanımaktadır. Komeniuüs, Herbert Spenser'in neler dediklerini de bilmektedir. Elbette ki bu kişilerden hiç biri skolastikten yana değildi.

Bir soru daha sorulabilir : "Abdullah Lütfi Bey, bu yolu nasıl seçmiştir? Bu bir raslantı mıdır, yoksa bilinçli bir arayışın sonucu mudur? "Abdullah Lütfi Beyin bu yönelişi, bir raslantı sonucu olamaz. Önerileri, telkinleri ve uygulamaları, bu savın kesin kanıtlarıdır.

(Devam Edecek)

YAKIN BENİ (*)

vasiyetimidir dostlara
günü geldiğinde
yanmadan ölürsem eğer
YAKIN BENİ
Katın küllerimi
asaf'ın
handan'ın
gülsüm'ün
uğur'un
behçet'in
metin'in
hepsinin ama hepsinin toprağına
pir sultan yüreğine atın beni
günün birinde
yanmadan ölürsem eğer
bir şiir kitabı koyun koynuma
bir saz
bir resim
bir bıçak
bir çiçek
YAKIN BENİ

Mete ALPSAR
TEMMUZ 93

(*) Ankara Sanat Tiyatrosunda (AST) 22- Şubat-1994 tarihinde yapılan şair Dr. Behçet Aysan'ı anma töreninde okunmuş ve dergimizde yayınlanmak üzere verilmiştir.

GÜZELSİN

Güzelsin,
Gözlerinde bir Akdeniz akşamının sıcaklığı
Saçlarında ıtır kokan tazelik
Ve yüzünde bahar sabahlarının berraklığı.

Güzelsin,
Parlak bir dokuda güneşlenir aklığın,
Muz bahçelerinden beri esen
Ilık bir rüzgar gibi içe dolar sıcaklığın

Güzelsin,
Sölk kalır giysiler sen giymeyince
Sen takındığın için şu yakut yanar döner,
Sen olduğun için bu yağmur ince ince.

Güzelsin,
Sevdikçe büyüyorsun yürek yürek
Ekmek gibi aziz, çiçek gibi temizsin
Ve tertemiz kal böyle ölünceyedek

Mehmet ORHAN
Ankara-1974

GÜNLÜK

Her sabah seninle başlar günüm,
Seninle aydınlanır, büyür odalar.
Eşyaya rengin, havaya kokun dolar,
Akan suda, esen yelde seni görürüm

Yeşeren yaprakta sen varsın,
Açılan tomurcukta sen,
Dikmen'den beri esen,
Ilık bir rüzgar gibi içe dolarsın

Sende toprağın bereketi,
Ve suyun duruluğu;
Sende unutturum yorgunluğu,
Sende duyarım canlılığı hareketi.

Her akşam yokluğunla solar günüm,
Bölünür dünyam ikiye,
Seni tüm yitirmeyeyim diye
Işıltıyı karanlık dünyama götürürüm.

Mehmet ORHAN
Ankara-1976

AĞIN GECESİ

Dergide yayınlandığı üzere 20 Mart 1994 Pazar günü Ankara Hakimevinde geleneksel Ağın gecesi yapıldı. Bütün çabalarımıza rağmen bir iki aksaklık dışında gecenin güzel geçtiği söylenebilir. Birkaç hemşehrimizin yerleri doldurulduğundan dolayı ayrılmaları üzüntü kaynağımız olmuştur. Bizi bağışlayacaklarını umarız.

Gecemize Yargıtay 1. Başkanı Sayın Müfit Utku, Danıştay Başsavcısı ve Ağın'ın ilk Kaymakamı Sayın Selami Celayir, Yargıtay Başsavcı Vekili Sayın Yılmaz Alasu, Adalet Bakanlığı Müsteşarı Sayın Yusuf Kenan Doğan, Yargıtay Üyesi Vehbi Canbilen, Adalet Bakanlığı İdare ve Mali İşler Daire Başkanı Sayın Gündüz Akgül, Ankara Trafik Hakimi hemşehrimiz Sayın Fevzi Özer, İçişleri Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı ve eski Elazığ Valisi Sayın Muharrem Göktayoğlu, Emniyet Genel Müdürü Hemşehrimiz Sayın Mehmet Açar, Yargıtaydan hemşehrilerimiz Sayın Ömer Nurettin Doğan, ve Mehmet Salim Özer, Emniyet Genel Müdür Yardımcısı hemşehrimiz Sayın Güner Özmen, katılmışlardır. Gecemize davetli olan Anayasa Mahkemesi Başkanı Sayın Yekta Güngör Özden ve Başkan Vekili Sayın Güven Dinçer İşlerinin çokluğu nedeniyle (DEP Duruşmalarının başlaması)

katılamayacaklarını dernek başkanımıza bildirerek, başarılar ve mutluluklar dilemişlerdir. Ayrıca İzmir'den, Alaşehir'den ve Ağın'dan gelen konuklarımız bizi memnun etmişlerdir. Tüm konuklarımıza ve hemşehrilerimize gecemize gösterdikleri ilgiden dolayı teşekkürlerimizi sunuyoruz.

Ağın halayı ile başlayan gece Halk Müziği Sanatçısı hemşehrimiz Bülent Serttaş'ın türküleriyle coşmuştur. Nefes kesen Sovyet Bale Topluluğunun ardından hemşehrimiz Sayın İlhami Turan'ın Türk Sanat Müziği Konseri ve Ağın oyun havalarıyla kapanışa kadar devam etmiştir.

Derneğimizin açılış konuşmasını yapan dernek başkanımız Sayın Dr. Vâkîf Özkul konuklara hoşgeldiniz dedikten sonra Ağın'ın kültür ve eğitim alanındaki önemini örneklerle vurgulayarak Ağın'ın İlk Kaymakamı Sayın Selami Celayir'i ve Elazığ eski Valisi Sayın Muharrem Göktayoğlunu mikrofonu davet ederek Ağın'la ilgili duygu ve görüşlerini dile getirmelerini sağlamıştır.

Gecemizle ilgili fotoğraflardan bazıları ve gecemize Ağın'dan gönderilen Sayın Kaymakamımız Hurşit Kuş'un Telgrafı ve diğer telgraf gönderen hemşehrilerimizin isimleri aşağıda yayınlanmıştır. Hepsine ayrı ayrı teşekkür ediyoruz.

20 3 1994 saat 19.30'da
Sayın Vakıf Özkul
Hakımevi Dikmen Ankara

Kendilerini tanımaktan ve hizmet vermekten onur ve mutluluk duyduğum saygıdeğer Ağın'lı hemşehrilerimle bu gece birlikte olamadığım için üzgünüm, Köklü ve engin Ağın kültürünün yerleşmesinde katkısı ve çabası olan bütün Ağın'lıları Ağın dostu konuklarımızı sevgi, saygı ve muhabbetle selamlıyor çalışmalarınızın ülkemize Ağın ve Ağın'lılara hayırlı olmasını diliyorum.

Hurşit Kuş Ağın Kaymakamı

Hasan Öğünç, Fahrettin Tüzün, Niyazi Serttaş, Servet Sakagil, Bahattin Yandımata, Erol Korkmaz, Hasan Yavuz, Kemal Yılmaz, Nihat Yandımata, Ömer Arslan ve Korkmazlar.



Sayın Selami Celayir Konuşmasını Yaparken



Protokol Masasından Bir Bölüm



Protokolden Ayrı Bir Görünüm ve Hemşehrilerimiz



Oyunlarımızdan Bir Grup

GÖZLERİN OLSA

Göldağı'ndan
Bir yel eser ılgıt ılgıt
Vurur kendini bayıra düze
Yakar geçer başakları
Çerkez tepesinde bulut olur
Dökülür Arapgir'e

Kozluğun suları serindir
Akar nazlı nazlı
Coşar baharda
Söker bağları bahçeleri
Taşır toprakları acımasız
Götürür Fırat'a kederli

Dağlarında çingirak sesleri
Yansır koyun sürülerinden
Bulutlar delinir
Özgürlük şarkıları kuş seslerinden
Coşturur Mehmet'i kavalında
Yüreğinde Ayşe'nin sevdası
Bir türkü doğar dudaklarından

Bulutlar gider uzaklara
Ben giderim yollarında
düşünceli
Bir yanım ağıt olur
Bir yanım sevda, çileli
Düşer içime Arapgir'in
Düşer boş kalan
Viran evleri

Göl dağından karabulut
Yağmur ol, dökül tarlalara
Aç koynunu toprak ana
Cömert ana
Göğert yaşamı
Döğüşür bak, senin için
Ah, nicedir
Cefalı insanların
Gözlerin olsa

KIRKOR YETEROĞLU

TOPLUM PSİKOLOJİSİ

-VI-

Osman Sulhi AKSU

1- Saldırcı veya tecavüzkâr topluluk:

Amacına varmak için saldırı yapmaktan çekinmeyen ve amacına saldırı ile erişmek isteyen topluluktur. Milli ve siyasi ayaklanmalar, hapishane isyanları, dünyanın bir çok yerinde görülen ırk çatışmaları, linç etme olayları bu tür topluluklardandır.

Bu tür topluluklar, neticeye yani amaçlarına vardıkdan sonra kendiliğinden dağılırlar.

Topluluğun neticeyi almak için saldırcı ve ayaklanıcı olma vasfı yanında kırıcı ve vurucu olma özelliği de vardır.

2- Paniğe kapılmış topluluk:

İnsan yığınları yangın, zelzele, düşman saldırısı, su baskını, salgın hastalık, bombardıman olayları gibi sebeplerle ölüm korkusu içinde irade ve idaresini çok zaman kaybederek şursuz bir topluluk haline gelir ve oraya buraya saldırır. Bir vapurun batma halinde meydana gelen panik en basit örnek olarak gösterilebilir.

Panik olması için topluluğun bulunduğu yerin kapalı olması veya etrafının çevrili bulunması gereklidir. Ölümü çok yakın görmesi ve kurtuluş imkanlarının çok az olması paniğin doğmasına sebep olur. Panik halindeki insanlar saldırcı, yıkıcı, kırıcı, parçalayıcı ve vurucu olurlar.

Bir toplantı salonunda bir araya gelmiş bulunan topluluk, salonun çökme tehlikesi karşısında panik haline gelebilir.

3- Bir şey elde etmek isteyen topluluk:

İnsan yığınları çok defa sosyal ve ekonomik nedenlerle, yiyecek ve topraksız kalması halinde bunları elde edebilmek için yiyecek depolarını dükkanları veya sahipsiz toprakları yağma ve işgal ederler. Bu ve buna benzer sebeplerle bir araya gelen insan toplulukları birşey elde etmek isteyen topluluklardır.

4- Anlamli Topluluklar:

Daha ziyade dini bir törende veya spor oyunları karşılaşmalarında bulunan insan yığınlarının bazı nedenlerle topluluk haline gelivermesidir. Bu yığınlar topluluk haline gelivermesi ile etrafı için tehlikeli olurlar. Birçok mezhep çatışmaları ki halen Kuzey İrlanda'da Katolik-Protestan çatışmaları, 1968 yılında Arjantin'de oynanan futbol maçları sonucunu hazmedemiyen topluluklar çatışmasında 193 kişi, Kayseri'de oynanan Kayserispor-Sivasspor maçı sonucu meydana gelen olaylarda her iki taraftan 43 kişinin ölmeleri gibi.

5- Arzulu topluluk:

Kanuni olan topluluğunun bazıhal ve nedenlerle gayri kanuni bir toplantı haline gelmesidir. Grey, miting ve yürüyüşlerin kanun sınırları dışına çıkmaları veya kanunsuz yapıma olayları gibi. Bazen de herhangi bir olayın kalabalıkları bu tür topluluklardır.

g) Kanunsuz topluluk yaratma çabaları:

Bazı örgütler yine çeşitli nedenlerle kanunsuz topluluk yaratma çabası gösterirler. Kanuna uygun olan

veya olmayan toplulukta çeşitli proramandalar, heyecanı artıran davranışlar, konuşmacıların tahrik ve teşvik edici konuşma taktikleri, bilhassa kanun görevlilerini tahrik ve birtakım çatışma tertiplerine başvurma suretiyle kanunsuz topluluk yaratmak ister. Bilhassa, kanun görevlilerine tahrik ve yaptıkları tertiplerle olayları artırmak amacını güderler. Bu tahrik ve tertipler çok zaman şu şekilde yapılır:

a) Görevlilere dozu (miktarı) gittikçe artan küfür yapılır.

b) Beyanname dağıtılır ve bu beyannamelerinde hakaret ederler.

c) Çeşitli şekilde aletli veya aletsiz gürültü yaparlar.

ç) Görevlilere domates, yumurta, çürük elma, ayva gibi çeşitli maddeler atarlar.

d) Çeşitli el silahları kullanırlar. (Sopa, taş, demir çubuk, kanca, zincir gibi)

e) Ateşli silahlar da kullanabilirler. (Plastik bomba, gaz bombası, tabanca, tüfek gibi)

f) Silahlı veya silahsız topluca saldırı hareketlerinde bulunabilirler.

Bu suretle görevlilere tahrik etmek gayesi güden hareketlerde bulunarak kanunsuz topluluk yaratmak isterler.

H) TOPLUMDAKİ DALGALANMA NEDENLERİ

Toplumdaki dalgalanma olaylarının meydana gelmesinde sosyal ve ekonomik krizler, milli heyecanlar, siyasi çabalar, dernek ve sendika faaliyetleri önemli rol oynarlar.

a) Sosyal ve ekonomik kriz. (bunalım)

Bu konuda geçen derslerimizde yetiri kadar bilgi verilmişti. Toplumun dalgalanmalarında en önemli faktör ekonomik ve sosyal bunalımdır.

b) Milli heyecanlar.

Milletçe bir istem içinde bulunma demektir. Atatürk'ün liderliğinde bağımsızlığına kavuşma çabası gösteren türk Milletinin Kurtuluş Savaşında gösterdiği heyecan ile yine Kıbrıs'ın uğradığı haksız olaylar karşısında, Türk Toplumunun gösterdiği tepkiler en güzel milli heyecan örneklerindedir.

c) Siyasi çabalar.

Ekseriye çok partili bir hürriyet sistemi içinde partilerin toplumu dalgalandırmaları tabii bir olaydır.

ç) Dernek çabaları.

Bir gaye için kurulmuş bulunan derneklerin gayelerine ulaşabilmek için gösterdikleri faaliyetler.

d) Sendika çabaları.

Çalışan kitlenin örgütleri yeni bir hak elde etme veya haklarının kaybolmalarını önlemek üzere gösterdikleri faaliyetler toplumdaki dalgalanmaları meydana getirir.

I) TOPLUMSAL OLAYLARI MEYDANA GETİREN NEDENLER:

Toplumsal olayları meydana getiren nedenleri iç ve dış etkenler diye ikiye ayırabiliriz.

Bu etkenleri incelemeden evvel şunu hatırlamamız gerekir ki, toplumsal olaylar bir anda meydana gelmezler. Olayları meydana getiren koşulları çeşitli şekillerde ve daha önceden o topluma işlenmiştir. Hatta bu nedenlerin çoğu toplumu meydana getiren, gelenek, görenek, töre ve ahlâk kuralları içinde işlene gelmiştir.

O toplumun ahlak kurallarına, gelenek, görenek ve törelerine ve hatta inanışlarına karşı söz ve eylemler toplumsal olayları bazen bir anda meydana getirir gibi görünürse aslında daha önceden toplum hazırlıklıdır.

Burada sözü edilen gelenek ve görenekler çok zaman bölgeseldir. Gelenek, görenek ve hatta töreler toplumun içinde bulunduğu iklim, coğrafi durum ve yaşayış ve inanışlarına göre değişir.

Bir örnekle açıklarsak; bir çok cemiyetlerde anne ve baba kutsaldır. Onlara küçükler daima sevgi ve saygı hisleri içinde bağlıdır. Her ne suretle olursa olsun hayatlarının sonuna kadar bakım ve saygıları devam eder. İhtiyar olmaları onlar için bıkkınlık getirmez. "Onlar ihtiyarladı, bir işe yaramazlar, bir kazanç sağlamıyor" diye azarlanmaz tüketici oldular diye evden dışarı atılmazlar. Böyle bir davranış toplumun tepkisi ile karşılaşır.

Ancak Sibiry'a'da geçim ve yaşayış zorunluğu içinde bir yaşantı olduğu için ihtiyarı, tüketici ve igloe denen tüçük, buzdun eskimo evinde yer kaplayıcı

olmaya başlayınca o kendi arzusu ile evden uzak bir buz yığını üzerine oturarak kendisini donmaya terkeder ve bu hareket o toplumda tepki yaratmaz. Yine hristiyan inancına göre domuz çok kere kutsal bir hayvan olmasına rağmen müslüman inancına göre, mekruh yani ikrah edilen bir hayvandır. Etinin yenmesi bile haramdır. Domuzu hristiyan önünde döven bir müslüman için hristiyanlar tepki gösterirler. Yine hindularca kutsal sayılan inek tam serbesti içindedir. Onlar için yasak tanınmamıştır. İsteddiği yere girer çıkar, yer içer, pisler. Ancak müslümanlar için sevimli ve verimli bir hayvan olmasına rağmen bu kadar serbesti tanınmaz. İcabında çifte koşulur ve kurban edilir, kasaplık et için kesilebilir. Hindistanın bazı bölgelerinde bu yüzden Hindularla müslümanlar arasında kanlı çatışmalara varan toplumsal olaylar meydana gelmiştir.

Görülüyor ki, toplumsal olayların nedenleri toplumlara göre değişebilmektedir. Bu nedenler gelenek, görenek ve inancın kavramları içinde işlenegelmiştir ve bunlara aykırı ve önemsiz görülen basit hareket bardağı taşıran bir damla gibi olarak toplum olaylarına sebep olabilir. Bu örnekleri çoğaltmak mümkündür.

Toplum olaylarını meydana getiren dış ve iç etkenler nelerdir gözden geçirelim.

Dış etken dediğimiz zaman insan gücü dışında bir güçle toplum olaylarının meydana gelmesidir. Bunlar tabiat olaylarıdır. Çölleşen bölgelerde olduğu gibi toprağı verimsiz hale gelen bir toplumun başka verimli ülkeler aramak üzere göç etmeleri başka toplumlar üzerine saldırmalarıdır. Tabiat olaylarının insan topluluğundaki yaşantıyı hayati derecede etkilemesi üzerine çoğu kez o topluluklar o bölgeleri terk ederler. Su baskınları, zelzeleler, sık sık meydana gelen büyük kasırga ve tayfunlar gibi doğal etkenler karşısında insan yığınları o bölgeyi terk etmek üzere harekete geçerler. Harekete geçen bu insan yığınları geçtikleri ve gittikleri bölge halkları ile çatışır, o bölge halkları için çok tehlikeli olurlar. Tarih bunun örnekleri ile doludur.

Dış çevre dediğimiz bu toplumsal olaylar bizleri pek fazla ilgilendirmeyebilir. Bizleri ilgilendiren toplumsal olayların nedenlerini iç etkenler diyebileceğimiz şu konular etrafında toplayabiliriz.

1- Ekonomik.

2- Sosyal.

3- Dini

4- Hissi.

1- Ekonomik Sebepler:

İnsanlar yaşantıları içerisinde daima daha iyiye, daha refaha ve daha güzele ulaşmanın istemi içerisindeyler. Bu özenti hırsıdır ki insanı daha çok kazanmaya, daha çok çabaya ve çalışmaya zorlar. Ancak insan yine yaradılışı itibariyle daha kolay kazanmaya eğilimlidir.

Bu bakımdan insan daima daha büyük kazançların hırsı içindedir. Ve zengin dediğimiz zümreye karşı haset içindedirler. Cemiyetin baskı ve kanunların vereceği ceza korkusu içerisinde bu hırsını firenler. Ancak cemiyetin baskısı azaldığı veya kalktığı veyahut kanunların vereceği ceza yok olacağı hissi yerleştiği zaman bu kütle hemen harekete geçer ve yağmaya varan toplumsal olaylar meydana getirirler.

Bu konuya, İsveç'in Stokholm şehrinde 1969 da meydana gelen olaylarla, 1955 yılında İstanbul ve İzmir'deki 6-7 Eylül olayı en açık örneğidir.

İsveç milli gelirin fert başına dağılımı itibariyle ilk sıraları işgal eden bir ülkedir. Sosyal problemlerinin bir çoğu halledilmiş olarak tanınmıştır. 1969 yılı Ekim ayında Stokholm'de meydana gelen bir kasırga büyük ve zengin mağazaların bulunduğu caddede geniş tehrifat yapmıştır. Vitrin camları kırılmış çatılar uçmuştur Polis, idareciler yaralılar ve olaylarla ilgilenmektedir. İşte bu sırada bir kısım halk dükkanlara dalarak yiyecek, giyecek ve kullanılacak bir çok eşyayı yağma etmeye başlamıştır ve bu olay güçlülük önlenmiştir.

6-7 Eylül olayları ise Kıbrıs ile ilgili bir toplantı şeklinde başlamış önce Rumlara ait dükkanlar, sonrada büyük mağazalar yağma edilmiş ve bu olaylar ancak ordunun müdahalesi ile önlenmiştir.

Ancak asıl ekonomik neden gerek tabiat koşullarının elverişli gitmemesi ile meydana gelen yiyecek sıkıntısı veya harplerin doğurduğu bunalım ve yokluklardır.

Tarihin 93 harbi diye nitelendirdiği Osmanlı - Rus

harbinden yenik çıkan Osmanlı Ülkesi Kars ve Ardahan bölgesindeki halk Çar Ordusunun zulmünden kaçarken önlerine çıkan köylerin yiyeceklerini talan etmiş ve hatta birşey bulamayınca kedi köpekleri bile yemiştir. Yaşlı Adıyaman halkından bazısı hâlâ bunun anısını yaşarlar. Toplumsal olayların meydana gelişinde ekonomik nedenin rolü büyüktür.

Bugün, devlet idarecileri, çalışanla çalıştıran arasındaki ekonomik açıklığı mümkün olduğu kadar kapatmaya çalışmakla toplumu mümkün olduğu kadar iktisaden tatmin etmek suretiyle ekonomik nedenlerle toplumsal olayların önlenmesine çalışmaktadırlar.

2- Sosyal Sebepler:

Uygarlık tarihinde insanlar çeşitli gelişme safhalarını göstermişlerdir.

Sosyal devir öncesi; bu devirde insan maddi ihtiyaçlarını giderme ve doğurma çabası içindedir.

Sosyal devrin birinci kısmı; aile reisi ve kabilenin şefine mutlak tâbi olma ve itaat etme devridir.

Bundan sonraki kısımda da değişmeler ve yenilikler görülür. İlim ve teknolojinin ilerlemesi insan topluluklarını değiştirmeye ve yeniliklere itmiştir.

Bundan sonraki sosyal devirde ise tam bir dayanışma görülür. Eşitlik, hürriyet, hak mefhumları oluşur. Sosyal adalet fikirleri yerleşir. Sosyal teşekküller artar.

İnsan topluluğu daima gelişme içinde olduğu için, bu gelişmeler devam edecektir.

Özet olarak toplumu etkileyen bu sosyal gelişme içinde harpler, devrimler, milli heyecanlar, toprak ihtilafları kan davaları gibi hususlar yer alır.

3 - Dini Sebepler:

Toplumlar çeşitli inanç ve görüş etrafında birleşmek suretiyle çeşitli dinler meydana getirmişlerdir. Bu inançlarına maddi ve manevi bütün olanakları ile bağlanmışlardır. Bu inançlarından yoksun kalma düşüncesi veya tehlikesi, inançlarına hakaret veya saldırı toplumu harekete geçiren büyük bir reaksiyon olur.

Dinler arasında büyük inanç ve görüş farkları vardır. Yine dinler çok defa ibadet şekli ayırımı yüzünden mezheplere ve tarikatlere ayrılmıştır. Din ayırımı ve mezhep farkı dolayısı ile de toplumlar çok defa anlaşmazlıklara düşerler ve bu anlaşmazlıklar bazen toplumsal olaylara yol açar.

4 - Hissi Sebepler :

Bilhassa milliyetçilik duygusu, ideallerin tahakkuku çeşitli duygulanma olayları, heyecan yaratma ve toplu olma istemleri yığınlar içinde toplumsal olayların meydana gelmesinde rol oynar.

Bu sebeplerden ekonomik ve sosyal nedenler çok zaman birlikte etken olurlar. Buna da sosyal - ekonomik (Sosyo- Ekonomik) etken denir.

(SON)

Başyazının Devamı

Turizm ve ticarete atılım yapmak isteyen bir ülkede 374 Turizm Ticaret okulu var. Teknik okul ve Turizm Ticaret okullarına bunca gereksinim duyulurken, 800 İmam Hatip okulunun bulunması Cumhuriyetimizin geleceğini karartabilecek bir oluşum olarak görülmemiştir. 68.000 camimize karşın 800.000 öğrenci ve İmam Hatip okulu mezunu. Kızlardan imam olamayacağına göre 104.000 kız öğrenci. Öyleyse İmam Hatip okullarının vakit geçirilmeden camilerimize yetecek imamı yetiştirecek sayıya indirilmesi, geri kalanların Teknik Lise ve Turizm Liselerine dönüştürülmesi, kadından imam olamayacağına göre, bırakılan okullardan kız öğrencilerin ayıklanması Bakanlar Kurulu ve Milli Eğitim Bakanlığınca derhal sağlanmalıdır.

3) Şeriatçıları üreten, kesin sayısı belli olmayan çokluktaki Kuran kursları ve yurtlar ivedi olarak kapatılmalıdır. Ülkemizin insanları, MÜSLÜMANLIK = ŞERİAT tanımlaması yapanlara karşı, üzerlerine düşen görevi yeterince göstermişlerdir. Bundan sonra TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİNİN, demokrasinin vazgeçilmez öğeleri olan SİYASAL PARTİLERİMİZİN ve HÜKÜMETİMİZİN ÜZERİNE DÜŞEN EN BÜYÜK GÖREVDİR.

Anlıyana sivrisinek saz, anlamayana davul zurna az.

Dr. Vâkıf ÖZKUL

AĞIN GECESİNE AİT RÖPORTAJ

H. Cüneyt ÖZKUL

Harika ama havasız ve gürültülü bir mekan. Yarın daha güzelinin yapalım.

Rüştü Asyalı

Çokçok güzel. Mutluyum

Altan İlter

Ağın'ı daha geniş düşünmekte çok büyük yarar var. Her şeye rağmen güzeldi. Teşekkürler.

İbrahim Fırat

Bize bu geceyi yaşatan sevgili dostlarımıza sonsuz teşekkürler.

Hanife - Münir Cerit

Eski bir dernek ve dergici olarak, daha güzel ve daha coşkulu Ağın geceleri dileğiyle.

M. Salim Özer

Ne güzel bir gece.....Çocukluğumun Ağın'ını özletti bana.

Nihat Asyalı

Çok mutluyum. Mutluluğumu, memnuniyetimi anlatacak söz bulamıyorum. Başarılı bir düzenleme. Emeği geçenleri yürekten kutluyorum.

Nevzat Asyalı

Herzamanki gibi kargaşa içinde olsada, hemşehrileri birbirlerine yaklaştırma, kaynaşma sağlama açısından önemli

Güner Özmen

NÜFUS KAYIT BİLDİRİMİ

İsmail BEYDEMİR

Ocak-1994 ayı içinde Ağın İlçesindeki doğum olayları

Mahallesi yahut Köyü	Çocuğun Babasının adı-soyadı	Çocuğun Cinsiyeti	Doğumun olduğu yer ve günü
Paşikli köyü	Ramazan Kaya	Erkek	1.1.1994 - Paşikli
Pul köyü	Mehmet Özer	Kız	2.1.1994 - Mamak
Hastek köyü	Hasan Güler	Kız	1.1.1994 - Bursa
Lollar Mah.	N. Kemal Uzunoğlu	Erkek	1.1.1994 - Ağın
Paşikli köyü	Ali Güler	Kız	1.1.1994 - Malatya
Lollar Mah.	A. Refik Yücel	Kız	3.1.1994 - Ağın
Gıranı köyü	Rafı Yıldırım	Erkek	2.1.1994 - Çankaya
Saracık köyü	Cengiz Özdemir	Erkek	2.1.1994 - Elazığ
Ekirek Mah.	A. Cengiz Yapıcıoğlu	Erkek	1.1.1994 - Keçiören
Vahşen köyü	Aykut Sertaş	Erkek	1.1.1994 - Seyhan
Ağdunut köyü	Ali Özer	Kız	2.1.1994 - Fatih
Lollar Mah.	Hikmet Ak	Kız	10.1.1994 - Beykoz
Paşikli köyü	Ahmet Orhan	Erkek	20.1.1994 - Ağın
Ağdunut köyü	Hüseyin Yılmaz	Erkek	12.1.1994 - Ağın
Vahşen Mah.	Hasan Çelik	Erkek	10.1.1994 - Elazığ
Saracık köyü	İsmail Erzurumlu	Kız	1.1.1994 - Ağın
Vahşen Mah.	Nihat Aydın	Erkek	4.1.1994 - Bakırköy
Payamlı köyü	Halit Yılmaz	Erkek	1.1.1994 - Mamak
Künze köyü	Rüştü Köprülü	Kız	3.1.1994 - Şişli

Dünyaya gözlerini açan sevgili yavrularımıza uzun ve mutlu yaşamlar diler, ana, baba ve yakınlarının gözlerini aydınlarız.

Kasım-Aralık-Ocak ayları içinde Ağın İlçesinde evlenme olayları

Günü	Mah. yahut köyü	Baba adı	Evlenenin adı ve eşi
18.11.93	Paşikli Köyü	Nizamettin	oğlu Ahmet Gülsel Urla doğumlu Serpil'le
3.12.93	Paşikli Köyü	Mehmet	kızı Ayşe Orhan Arpaçak doğumlu S. Güvendi ile
5.12.93	Modanlı Köyü	Bekir	oğlu Murat Acar Arapgir doğumlu Melek Ergül'le
17.12.93	Şıhlar Köyü	Hüseyin	oğlu Özkan Erdem Bornova doğumlu Ayşe Genç'le
19.1.94	Zabulbar Köyü	Mehmet	oğlu Duran Şahin Ergani doğumlu Reyhan Mut'la
17.1.94	Paşikli Köyü	Burhan	kızı Canan Özkan Kastamonu doğ. Ali 'Uzunçay'la
30.12.93	Dingidar Köyü	K. Haydar	kızı Zeynep Gedikoğlu Divriği doğ. İ.K. Yılmaz'la
28.1.94	Hastek Köyü	Ömer	oğlu Mehmet Doğan Hozakpur doğ. Emine Kara ile
22.12.93	Lollar Mah.	A. Orhan	kızı F. Suna Kabasakal yabancı uyruklu.
21.1.94	Uzungil Mah.	Yüce	kızı Müzehher Uzunoğlu Andırın doğ. Mehmet Kıvrak'la

Yeni evlilere mutlu ve uzun yaşamlar dileriz.

1993-94 yılları içinde Ağın ilçesindeki ölüm olayları

Köyü - Mah.si	Adı soyadı	Ölüm Yeri	Ölüm günü
Paşikli Köyü	Esra Orhan	Paşikli	1.1.1994
Saracık Köyü	Cemalettin keleştimur	Elazığ	11.12.1993
Zabulbar Köyü	Aydın Deniz	Ankara	29.12.1993
Hozakpur Köyü	Mustafa Aslan	Hozakpur	7.1.1994
Lollar Mah.	Mehmet Aktaş	Malatya	12.1.1994
Andiri Mah.	Sıdika Güzel	Malatya	28.4.1993
Modanlı Köyü	Veysel Yılmaz	G. Osmanpaşa	3.1.1994
Gıranı Köyü	Fatma Karadayı	Malatya	23.1.1994
Hastek Köyü	S. Sabri Özcan	Hastek	26.1.1994

Ölen hemşehrilerimize tanrıdan rahmet, tüm yakınlarına baş sağlığı dileriz.

1994 - Şubat ayı na göre doğumlar

<u>Mah. veya Köyü</u>	<u>Baba adı</u>	<u>Cinsiyeti</u>	<u>Doğum tarihi</u>	<u>Doğum Yeri</u>
Dingidar	Sefil Hüseyin Güner	Kız	15.5.1989	Şişli
Dingidar	Mustafa Akarsu	Erkek	22.3.1993	Fatih
Saracık	Efraim Koçer	Kız	18.2.1992	Malatya
Vahşen	Nihat Aydın	Erkek	4.1.1994	Bakırköy
Hozakpur	Bircan Ateş	Erkek	11.12.1993	Kadıköy
Payamlu	Halit Yılmaz	Erkek	1.1.1994	Mamak
Küzne	Rüştü Köprülü	Kız	3.1.1994	Şişli
Ekirek	M. Yüksel Yapıcıoğlu	Kız	29.1.1994	İzmir-Konak
Hozakpur	Sedat Kara	Erkek	29.1.1994	Denizli
Pul	Yüksel Bulut	Erkek	15.1.1994	Çankaya
Hozakpur	Selahatdin Aslan	Kız	17.2.1994	Hozakpur
Dingidar	Bektaş Güney	Erkek	4.1.1994	Üsküdar
Hacıyusuf	H. Cahit Yılmaz	Kız	11.1.1994	Maltepe
Vahşen	Ali Rıza Korkmaz	Erkek	14.1.1994	Trabzon
Apuşma	Mehmet Yıldırım	Kız	22.2.1994	Ağın
Aşağı Yabancı	Mustafa Topaloğlu	Erkek	15.2.1994	Ağın
Ekirek	Mehmet Yapıcıoğlu	Kız	16.2.1994	İzmir-Konak

Dünyaya gözlerini yeni açan bu yavrularımıza, uzun ve mutlu yaşamlar diler, ana-baba ve tüm yakınlarının gözlerini aydınlarız.

Şubat - 1994 ayına göre evlenmeler

<u>Mah. yahut köyü</u>	<u>Baba adı ve nesi olduğu Kiminle evlendiği</u>	<u>Evlenme günü</u>
Andiri	Mehmet Karadağ oğlu - Sedat - Aş. Yabancı'dan Fatma T.oğlu ile	3.2.1994
Altunayva	Nevzat Çetinkaya oğ. Abdalbaki - aynı köyden Özden Özer'le	5.12.1993
Küzne	Mahmut Köprülü kızı Fatma - İmranlı'dan Mesut Dibek'le	21.1.1994
Gırani	Yusuf Kara oğlu Ali- Malatya'dan Selda Gülbay'la	6.1.1994
Saracık	Bekir Murat oğlu Halim - Mineyik'den - Jale Taşer'le	8.2.1994
Hozakpur	Nevzat Altınok oğlu Adnan - Uzungil Mah. den Emine Mehtap Niksarlı ile	29.1.1994
Zabulbar	Mehmet Şahin kızı Zeliha - Kemaliye 'den Selim Yücel'le	1.2.1994
Uzungil	Naci Tunç oğlu İlhan - Baskil'den Nurcan Aslan'la	9.2.1994
Vahşen	H. Gül Karataş oğlu Ahmet - M.K.Paşa'dan Emel Durgun'la	1.2.1994
Modanlı	Hasan Bildirir kızı Hanım kız - Arapgir'den Adem Çil'le	14.1.1994
Dingidar	Haydar Yakar oğlu Hakan - Dingidar'dan İlknur Sezer'le	18.11.1993
H. Yusuf	Mehmet Öney kızı Esin - Kars'dan Akın Nayır'la	21.1.1994
Saracık	İbrahim Erzurumlu kızı Mürşidiye - Arapgir'den Mustafa Genç'le	10.1.1994
Aş. Yabancı	Mustafa Gül oğlu Ö. Faruk - Aşkale'den Sevilay Duva'yla	14.1.1994
Saracık	Ahmet Yalçın oğlu Mehmet Perşembe'den Neşe Elmalı ile	1.1.1994
Dingidar	Ali Sezer oğlu Vahap - Demirköy'den Fatma Davarcı ile	7.2.1994

Yeni evlilere ömür boyu mutluluklar, yakınlarına gözaydını dilekelerimizi sunarız.

Şubat - 1994 ayına göre ölümler

<u>Mah - Köyü</u>	<u>Adı soyadı</u>	<u>Ölüm Yeri</u>	<u>Ölüm Tarihi</u>
Vahşen	Hatice Dirican	Vahşen	9.2.1994
Zalbar	Mehmet Yalçın	İzmir	17.2.1994
Pağnik	Sultan Evişen	Pağnik	25.2.1994

Ölümlerin tüm yakınlarına başsağlığı, ölümlerimize de tanrıdan rahmet dileriz.

ARAMIZDAN AYRILANLAR

Ağın Müderris Hüseyin Efendi mahallesinden Halepligilin Hasan Aktaş'ın oğlu, Mustafa ve Ahmet Aktaş'ın kardeşleri Mehmet Aktaş 11-1-1994 Tarihinde vefat etmiştir.

Merhuma tanrıdan rahmet, tüm yakınlarına başsağlığı dileriz.

*

Apuşmalı Abdülhalis Kahyaoğlu (Halit) 6-2-1994 tarihinde Eskişehir'de vefat etmiştir.

Merhuma tanrıdan rahmet, tüm yakınlarına başsağlığı dileriz.

AĞIN

*

Mehmet Özdil'in eşi Şemsettin - Nurşen - Selahattin Özdil'in anneleri, Nurettin - İhsan - Ruhi - Ramiz Taşkın'ın; Nezahat Acar - Tülay Aydın - Gülay Bilgin - Sonay Cumurcu'nun abları Fatma ÖZDİL 13 Mart 1994 Pazar bayramın 1. günü Ankara'da vefa etmiştir.

Merhuma tanrıdan rahmet, tüm yakınlarına başsağlığı dileriz.

H. Cüneyt ÖZKUL

*

Adana'lı Süleyman Dayı'nın oğlu, Lütfi Beydemir'in kardeşi uzun zaman Almanya'da çalışıp emekli olduktan sonra İzmir'e yerleşen Yüksel Beydemir 17.3.1994 Perşembe günü geçirdiği kalp krizi sonucu İzmir'de vefat etmiştir.

Kendisine Tanrı'dan rahmet, tüm yakınlarına başsağlığı dileriz.

İzmir

İbrahim Cengiz Yücel

HABERLER

1 - Her sene bir yerini kıran Zabite Kaya bu sene, buzda kayarak, düşmüş kolunu kırmıştır. Bakalım seneye neresini kıracak. Kendisine geçmiş olsun der, acil şifalar dileriz.

*

2 - Merhum Necla - Fahrettin Niksarlı'nın kızları Mehtap - Adnan ALTINOK 29 Ocak 1994 Cumartesi Ankara Etap Altinel de dünya evine girdiler. Gençlere ömür boyu mutluluklar dileriz.

H. Cüneyt ÖZKUL

*

3 - Ramazan Bayramı bayramlaşma toplantısı bayramın ikinci günü 14/3/1994 Pazartesi saat 12.00 ile 15.00 arası Fuar Akasyalar Düğün salonunda yapılmıştır. Hemşehrilerimiz mutluluk ve sevinç içerisinde hem bayramlaştılar, hem dertleştiler.

İzmirli hemşehriler olarak, diğer hemşehrilerin bayrımını kutlar iyi günler dileriz.

İzmir

İbrahim Cengiz YÜCEL

DEVLET TİYATROLARI VAKFI

SAYIN: DR. VAKIF ÖZKUL BEYİN DİKKATİNE

DEVLET TİYATROLARI VAKFIN'dan BASIN AÇIKLAMASI :

Devlet Tiyatroları Vakfı Yönetim Kurulu Başkanı Rüşti ASYALI bu gün yaptığı basın açıklamasında şöyle dedi:

"Bu gün, karanlık düşünceli bazı odaklar, Türkiye'yi karanlığa sürüklemeye yeltenmektedirler.

1919'da da Anadolu'da karanlık günler yaşıyordu. Ama Mustafa Kemal Paşa, elinde aydınlığın meşalesiyle, halkının önüne geçti ve aydınlığı seçen halkıyla omuz-omuz, Ulusal Kurtuluş Savaşını kazandı.

Türkiye Cumhuriyeti'nin birinci "evladı" Mustafa Kemal Atatürk, yalnızca Ulusal Kurtuluş savaşı ile değil, gerçekleştirdiği Cumhuriyet devrimleriyle de halkını aydınlatmayı sürdürerek, Osmanlı "ümme"ini, "ulus" bilincine ulaştırmış bir topluma dönüştürdü.

Bu gün Türkiye'de insanlar, dinlerinin ve inançlarının gereğini özgürce yerine getirebilmelerini de Atatürk'ün aydın, demokrat, laik düşünce yapısına, tutumuna ve uygulamalarına borçludur.

Karanlık düşünceli "yobaz"lar, boşuna, Atatürk'e kara çalmaya yeltenmesinler, çünkü hiçbir zaman başarılı olamadılar, olamayacaklar, olamazlar da...

Ve çünkü Türkiye Cumhuriyeti topraklarında, Atatürk'ü tanıyan, bilen, anlayan ve izinden yürüyen, "mezarıcı"lık karanlığını değil "akılcı"lık aydınlığını seçmiş, milyonlarca "Atatürk çocuğu" var.

Yaşasın demokrat ve laik Türkiye Cumhuriyeti!"

Rüşti ASYALI
Devlet Tiyatroları Vakfı
Yönetim Kurulu Başkanı